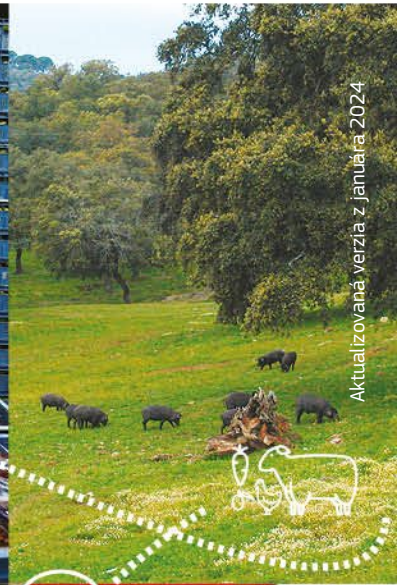

Európska
komisia

Aktualizovaná verzia z januára 2024

V skratke: Strategický plán SPP Slovenska

Poľnohospodárstvo
a rozvoj vidieka

Strategické plány SPP podporujú prechod na inteligentný, udržateľný, konkurencieschopný, odolný a diverzifikovaný poľnohospodársky sektor a zároveň zaručujú dlhodobú potravinovú bezpečnosť. Prispievajú aj k opatreniam v oblasti klímy, ochrane prírodných zdrojov a zachovaniu/zvýšeniu biodiverzity, ako aj k posilneniu sociálno-ekonomickej štruktúry vidieckych oblastí.

Z plánov SPP sa podporuje široká škála intervencií zameraných na riešenie osobitných potrieb členských štátov a ich území. Plány SPP sú navrhnuté v súlade s novým prístupom zameraným na výsledky a výkonnosť s cieľom dosiahnuť hmatateľné výsledky v súvislosti so špecifickými cieľmi SPP na úrovni EÚ a zároveň prispieť k Európskej zelenej dohode.

V každom pláne SPP sa po prvýkrát vymedzuje stratégia, ktorá sa vzťahuje na všetky hlavné nástroje financované v rámci SPP: priame platby, podpora rozvoja vidieka a intervencie špecifické pre určité trhové sektory.

Potreby vidieckych oblastí sa budú riešiť aj prostredníctvom iných nástrojov EÚ, ako sú Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti alebo európske štrukturálne a investičné fondy (EŠIF).

Dôsledky ruskej agresie voči Ukrajine a extrémne poveternostné podmienky spôsobené zmenou klímy poukazujú na neoddeliteľné prepojenie medzi potravinovou bezpečnosťou a potrebou prechodu na udržateľné a odolné potravinové systémy. V tejto súvislosti ponúkajú strategické plány SPP rôzne príležitosti: napr. znížiť závislosť od umelých hnojív a rozšíriť výrobu energie z obnoviteľných zdrojov bez toho, aby to narušilo výrobu potravín; a transformovať výrobné kapacity odvetvia v súlade s udržateľnejšími spôsobmi výroby.

Slovensko predložilo svoj prvý návrh strategického plánu SPP 16. februára 2022 po konzultácii so zainteresovanými stranami. Revidovaný návrh, v ktorom reagovalo na pripomienky Komisie k prvému návrhu, Slovensko predložilo 4. novembra 2022. Komisia tento návrh schválila 24. novembra 2022. Slovensko požiadalo o prvú zmenu svojho plánu, ktorý Komisia schválila 30. novembra 2023. V tomto dokumente sa uvádzajú niektoré z hlavných prvkov strategického plánu SPP Slovenska.

1. VEDELI STE, ŽE...?

Poľnohospodárstvo na Slovensku (spolu s lesným hospodárstvom) tvorí približne 2,8 % hrubej pridanej hodnoty slovenského hospodárstva. Zohráva kľúčovú úlohu pri poskytovaní potravín a verejných statkov využívaním zdrojov vidieckych oblastí. Slovensko vyrába hlavne obilniny, olejniny, technické plodiny a krmoviny, zatiaľ čo v živočíšnej výrobe prevláda výroba mlieka a chov hovädzieho dobytku a ošípaných. Sociálno-ekonomické podmienky sa medzi regiónmi Slovenska líšia. Najväčším problémom vo vidieckych oblastiach zostáva nedostatok pracovných príležitostí a obmedzený prístup k základným službám.

- ➔ **Poľnohospodárske plochy pokrývajú približne 47 %** územia Slovenska, z toho 61 % sú oblasti s prírodnými obmedzeniami. **41 % územia krajiny je pokrytých lesom.**
- ➔ **Vidiecke oblasti tvoria 46 % územia Slovenska** a obýva ich 42 % obyvateľstva.
- ➔ Na Slovensku je viac ako 25 660 poľnohospodárskych podnikov. **Priemerný poľnohospodársky podnik** podporovaný v rámci SPP **obhospodaruje približne 101 hektárov pôdy.**

2. CIELE A STRATÉGIA STRATEGICKÉHO PLÁNU SPP SLOVENSKA

Cieľom stratégie Slovenska je zabezpečiť udržateľnú konkurencieschopnosť a odolnosť poľnohospodárskych podnikov a spravodlivejší príjem pre poľnohospodárskych výrobcov s osobitným dôrazom na malých a mladých poľnohospodárov. Plán sa zároveň zameriava aj na zlepšenie ochrany prírodných zdrojov a klímy. Významne prispieva k zlepšeniu vitálnosti a kvality života vo vidieckych oblastiach prostredníctvom investícií, prenosu znalostí a inovácií.

2.1. EKONOMICKY UDRŽATEĽNÁ A SPRAVODLIVEJŠIA SPP

Slovensko sa snaží riešiť nevýhody vyplývajúce z jeho prírodných podmienok, historickej štruktúry poľnohospodárskych podnikov a osobitných sektorových charakteristík tak, aby pomohlo zvýšiť celkovú konkurencieschopnosť a odolnosť poľnohospodárskeho sektora.

Plánom sa zaviedol **cielenejší a spravodlivejší systém finančnej podpory pre poľnohospodárov** kombináciou stanovenia limitu podpory podľa veľkosti poľnohospodárskych podnikov, prerozdelenia podpory z veľkých na malé a stredne veľké poľnohospodárske podniky a podpory poľnohospodárskych sektorov, ktoré majú ťažkosti. 61 % poľnohospodárskej plochy Slovenska tvoria oblasti s prírodnými obmedzeniami, ako napríklad horské oblasti. Poľnohospodári v týchto oblastiach preto dostávajú ďalšiu **podporu na kompenzáciu straty príjmov**, ktorá im umožňuje ďalej využívať poľnohospodársku pôdu, čo pomôže zabrániť opúšťaniu pôdy a strate biodiverzity.

Slovensko s cieľom zlepšiť predvídateľnosť poľnohospodárskych príjmov zavádza nástroj na riadenie rizík, ktorý **poľnohospodárom pomáha zmierniť dôsledky výrobných rizík**, ako sú strata objemu výroby alebo škody na hospodárskych zvieratách spôsobené nepriaznivými poveternostnými udalosťami. Očakáva sa, že tento systém poistenia bude celkovo využívať 10 000 poľnohospodárov.

Osobitná pozornosť sa venuje zlepšeniu organizácie výrobcov v sektoroch, ako sú mlieko a mliečne výrobky, bravčové mäso, ovčie mäso, kozie mäso a zemiaky.

- Slovensko podporuje príjmy poľnohospodárov a poskytuje zvýšenú podporu malým a stredným poľnohospodárskym podnikom prostredníctvom redistributívnej platby vo výške 80 EUR na prvých 100 hektárov a 40 EUR na plochy od 100 do 150 hektárov.
- Slovensko vyčlenilo 370 miliónov EUR na oblasti s prírodnými obmedzeniami, pričom ročne podporí 1,28 milióna hektárov.

2.2 ZELENŠIA SPP

Slovensko čelí veľkým výzvam v súvislosti s riadením prírodných zdrojov a stratou biodiverzity, najmä z hľadiska intenzívnejšej poľnohospodárskej výroby a vplyvov zmeny klímy. V záujme dosiahnutia vyšších environmentálnych cieľov Slovensko

uplatňuje prísnejšie povinné normy udržiavania poľnohospodárskej pôdy v dobrom poľnohospodárskom a environmentálnom stave (GAEC).

Viac ako **513 miliónov EUR z finančných prostriedkov EÚ je vyhradených pre poľnohospodárov, ktorí sa dobrovoľne zaviazali k environmentálne ambicióznym opatreniam** na poľnohospodárskej pôde v rámci novej celofarmovej ekoschémy. To zahŕňa postupy, ako sú zlepšenie štruktúry pôdy, vyňatie neproduktívnych plôch a ich výsev zmesami

pre opeľovače, obmedzenie maximálnej plochy obrábanej pôdy alebo odloženie kosenia. Slovensko plánuje **do roku 2030 obhospodarovať ekologickým spôsobom 20 % svojej poľnohospodárskej pôdy**. Strategický plán SPP pomáha tomuto procesu poskytnutím finančnej pomoci na 270 000 hektárov (14 % poľnohospodárskej pôdy).

V rámci rozvoja vidieka je približne **46 % finančných prostriedkov vyhradených na environmentálne a klimatické ciele**, ako sú agrolesnícko-environmentálne a klimatické opatrenia. Na viac ako 27 % poľnohospodárskych plôch sa používajú postupy vedúce k udržateľnosti a obmedzenému používaniu pesticídov. Okrem toho sa vzhľadom na ruskú inváziu na Ukrajine v pláne počíta so zvýšením investícií do výroby energie z obnoviteľných zdrojov.

→ Podporených je 11 % lokalít sústavy Natura 2000 s cieľom zlepšiť a udržať stav ochrany ich biotopov a druhov, ako sú biotopy prirodzených trvalých trávnych porastov, biotopy sysľa pasienkového a dropa veľkého.

→ Viac ako 42 miliónov EUR je investovaných do zalesňovania, preventívnych a obnovovacích opatrení v lesoch na ploche 5 497 hektárov.

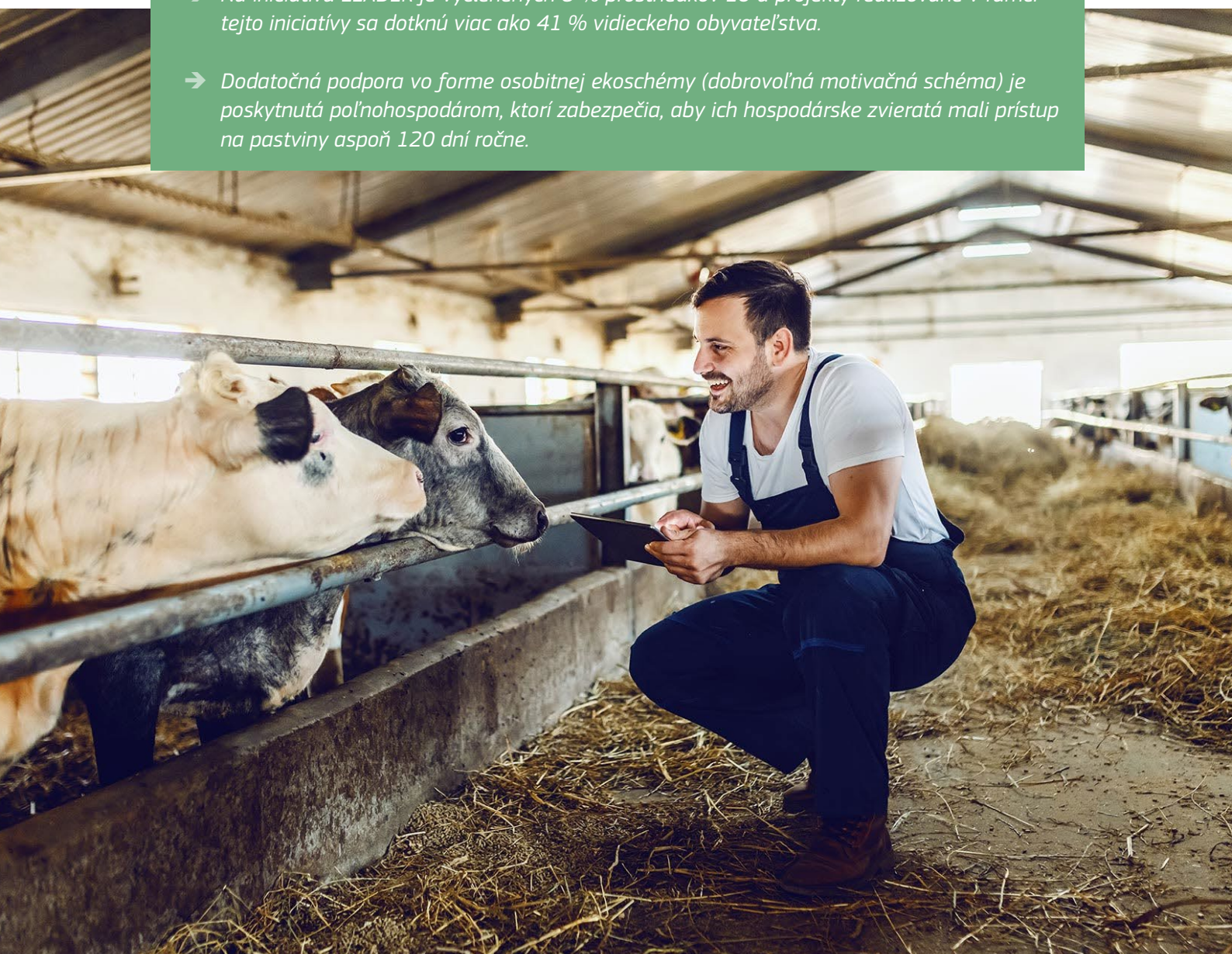
2.3 SOCIÁLNE UDRŽATEĽNÁ SPP

Vidiecke oblasti Slovenska čelia veľkým výzvam v snahe zostať atraktívnym miestom na život, keďže rozdiel v životnej úrovni medzi vidieckymi a mestskými oblasťami je veľký. Na odstránenie tohto rozdielu slovenský plán **podporuje tvorbu pracovných miest vo vidieckych oblastiach s cieľom vytvoriť 1 500 pracovných miest a podporiť ďalších 430 vidieckych podnikov.**

Miestny rozvoj vedený komunitou, realizovaný prostredníctvom prístupu LEADER, pomáha riešiť výzvy, ktorým čelia vidiecke oblasti, a to podporou spolupráce medzi poľnohospodármi a výrobcami, rozvojom obcí, miestnej infraštruktúry a základných služieb a podporou podnikateľských činností.

Slovensko kladie veľký dôraz na lepšie životné podmienky hospodárskych zvierat vykonávaním sprísnených pravidiel v oblasti dobrých životných podmienok zvierat. Plán sa zaoberá potrebami, ktoré sa zistili pri chove hovädzieho dobytku, ošípaných, hydiny, oviec a kôz. **Na zníženie používania antibiotík a podporu prísnejších noriem v oblasti dobrých životných podmienok zvierat**, ako sú väčšie stajne a lepšia hygiena zvierat, **sa z finančných prostriedkov EÚ vyčlenilo viac ako 193 miliónov EUR.** Opatrenia na podporu a zlepšenie dobrých životných podmienok zvierat sa vzťahujú na 64 % dobytčích jednotiek.

- ➔ *1 000 mladých poľnohospodárov vo veku do 40 rokov môže využiť podporu na začatie podnikania.*
- ➔ *Na iniciatívu LEADER je vyčlenených 8 % prostriedkov EÚ a projekty realizované v rámci tejto iniciatívy sa dotknú viac ako 41 % vidieckeho obyvateľstva.*
- ➔ *Dodatočná podpora vo forme osobitnej ekoschémy (dobrovoľná motivačná schéma) je poskytnutá poľnohospodárom, ktorí zabezpečia, aby ich hospodárske zvieratá mali prístup na pastviny aspoň 120 dní ročne.*

3. VÝMENA POZNATKOV, INOVÁCIE A DIGITALIZÁCIA

Plán podporuje odbornú prípravu, výmenu poznatkov a poradenské služby pre poľnohospodárov. Tieto činnosti sa vykonávajú prostredníctvom poľnohospodárskeho vedomostného a inovačného systému (AKIS), ktorý je v rámci plánu posilnený a centralizovaný. Cieľom Slovenska je **znížiť administratívnu záťaž** a zlepšiť existujúcu spoluprácu medzi poradcami, vedcami a sieťou SPP popri podpore digitálnych technológií v poľnohospodárstve a vo vidieckych oblastiach. Viac ako **10 000 osôb má prospech z poradenstva, odbornej prípravy alebo výmeny poznatkov**, alebo z účasti v operačných skupinách európskeho partnerstva v oblasti inovácií (EIP). Plán podporuje približne 56 projektov EIP s celkovým rozpočtom 14 miliónov EUR.

Digitalizácia ponúka poľnohospodárom mnoho možností, ako riešiť výzvy udržateľnej poľnohospodárskej výroby. Musia ju sprevádzať vhodné digitálne zručnosti a digitálna infraštruktúra. Poľnohospodári majú prospech aj z investičnej podpory v oblastiach, ako sú precízne poľnohospodárstvo, robotizácia, digitalizácia a inovačné technológie. K digitalizácii okrem toho prispievajú aj vzdelávacie činnosti, poradenské služby a prenos znalostí.

Rýchle širokopásmové pripojenie je kľúčovým faktorom, ktorý umožňuje vytvárať pracovné miesta, zakladať podniky a zároveň zlepšiť kvalitu života vo vidieckych oblastiach. Rieši ho partnerská dohoda a súkromní prevádzkovatelia.

- ➔ *K inováciám vo forme užšej spolupráce medzi poľnohospodármi, výskumom a technológiami prispievajú aj poradenské služby a odborná príprava podporované najmä v rámci sektorových intervencií v ovocí a zelenine, vo včelárstve, v mliekarenstve a produkcii zemiakov.*
- ➔ *V sektore mlieka a zemiakov Slovensko financuje poradenské služby súvisiace s vypracúvaním plánov energetickej efektívnosti, plánov na zlepšenie odpadového hospodárstva, ako aj s prípravou energetických auditov.*

4. FINANČNÁ PRÍLOHA

	Financovanie z prostriedkov EÚ	Národná finančná podpora	Spolu (€)
Priame platby	2 003 161 390	n/a	2 003 161 390
Sektorová podpora	59 894 008	4 619 365	64 513 373
Rozvoj vidieka	1 316 911 545	738 176 834	2 055 088 379
SPOLU	3 379 966 943	742 796 199	4 122 763 142

Národná finančná podpora nezahŕňa dodatočné národné financovanie uvedené v článku 146 nariadenia (EÚ) 2021/2115. Priame platby zahŕňajú alokácie na bavlnu stanovené v prílohe VIII k nariadeniu (EÚ) 2021/2115 a odrážajú možné presuny medzi piliermi. Platby na podporu podľa nariadenia (EÚ) č. 1308/2013 nie sú súčasťou strategického plánu SPP. Národná finančná podpora určená na sektorovú podporu sa týka len včelárstva. Rozvoj vidieka odráža možné presuny medzi piliermi a zahŕňa technickú pomoc.

Položky, na ktoré je vyhradená finančná podpora EÚ	v EUR	%
Ciele v oblasti životného prostredia a klímy v rámci rozvoja vidieka	614 468 008	47%¹
Ekoschémy v rámci priamych platieb	559 159 866	28%²
Iniciatíva LEADER	105 291 866	8%¹
Komplementárna redistributívna podpora príjmu	204 946 249	10%²
Mladí poľnohospodári (generačná výmena)	67 198 142	n/a³

Minimálne finančné alokácie na podporu mladých poľnohospodárov sa môžu vyhradiť v rámci priamych platieb a/alebo v rámci rozvoja vidieka. Ekoschémy v rámci priamych platieb môžu byť nižšie ako 25 %, ak sa využije možnosť uplatniť mechanizmus zliav z rozvoja vidieka v súlade s článkom 97 nariadenia (EÚ) 2021/2115. Komplementárna redistributívna podpora príjmu v rámci priamych platieb môže byť nižšia ako 10% v súlade s článkom 29 nariadenia (EÚ) 2021/2115.

¹v porovnaní s pridelenými prostriedkami na rozvoj vidieka stanovenými v prílohe XI k nariadeniu (EÚ) 2021/2115

²v porovnaní s pridelenými priamymi platbami stanovenými v prílohe IX k nariadeniu (EÚ) 2021/2115

³sa neuplatňuje, keďže minimálny príspevok pre mladých poľnohospodárov je stanovený ako absolútna suma v prílohe XII k nariadeniu (EÚ) 2021/2115

Viac finančných informácií sa nachádza v oddiele 6 strategického plánu SPP Slovenska a v prílohe V k nemu.

